

TÉMA 5: Cyril a Metod, Zjavenie Pána

Drahí bratia a sestry,

Na dnešný sviatok Zjavenia Pána prežívame tu v Katedrále svätého Martina zvláštne slávenie. Pripomíname si príchod troch mudrcov od východu, no súčasne s tým uvažujeme už niekoľko dní o tu prítomnej relikvii svätého Cyrila. Udalosti, ktoré sa viažu na tieto motívy sú plné pohybu a dynamiky: traja mudrci prekonávajú – vedení hviezdou – veľkú vzdialenosť, aby našli narodeného Mesiáša; aj vierozvestovia Cyril a Metod tiež prekonávajú náročnú cestu do strednej Európy, aby dali tam žijúcim Slovanom pomohli nájsť ešte hlbšie Mesiáša, Ježiša Krista. Pri zmienke v dnešnom Evanjeliu o hviezde, ktorý pútnikov z Východu viedla do betlehema, nás dokonca môžu napadnúť slová obľúbenej cyrilometodskej piesne *Oslavujme hviezdy jasné, Cyrila a Metoda*. Naozaj, kým mudrcov viedla hviezda k betlehenským jasliam, podobným spôsobom boli „jasnými hviezdami“ solúnski bratia pre našich predkov, ktorých tiež viedli do hlbín božieho tajomstva.

Okrem tejto snád' iba poetickej paralely nachádzame medzi dvomi putovaniami (mudrcov do Betlehema a vierozvestov na Veľkú Moravu) ďalšie, hlbšie súvislosti. Východiskom našej dnešnej reflexie môžu byť napríklad tri dary mudrcov, ktoré spomína evanjeliový úryvok. Z obyčajného predmetu sa totiž stáva dar keď ho človek vezme do ruky s úmyslom darovať ho a tak vyjadriť vzťah k druhej osobe. V tomto zmysle sa zlato, kadidlo a myrha v rukách troch kráľov menia na symboly ich vzťahu k Ježišovi.

Zlato je kráľovský dar, vyjadrujúci podriadenosť darujúceho, ktorý obdarovaného uznáva za svojho kráľa a pána. Keďže zlato je symbolom mimoriadnej hodnoty, jeho darovaním akoby sme obdarovanému vyznali, že je pre nás najvzácnejší. Že je Boh, Božie dieťa, Kráľ kráľov, najvyššia hodnota medzi hodnotami. Boh, ktorý sa stal človekom. Preto mudrci „padli na zem a klaňali sa mu“. S tým už súvisí ďalší dar - kadidlo. Jeho stúpajúci

dym oddávna symbolizoval Božiu prítomnosť a stúpajúce modlitby, naše modlitby stúpajúce k nebesám. A napokon ležala pred betlehemskými jaslami myrha, trpký symbol bolesti a smrti. Predpoveď Ježišovho odmietnutia a ukrižovania. Dar myrhy je výrazom účasti na tejto bolesti, ochotu znášať ju.

Hlbší rozbor činnosti solúnskych bratov medzi našimi predkami poukazuje na to, že aj ich pôsobenie bolo prinášaním takýchto darov; že aj oni učili svojich učeníkov prinášať - v prenesenom zmysle slova - zlato, kadidlo a myrhu. V jednom z predchádzajúcich rozjímaní sme konštatovali, že apoštolské pôsobenie Cyrila s Metodom bolo zamerané na odstránenie nesprávnych náuk a primknutie sa k Bohu. V tomto je vlastne naplnené prinášanie daru zlata v podobe podriadenia všetkých hodnôt najvyššej hodnote, ktorou je Boh a jeho zákon zakódovaný do všetkého, čo jestvuje. Tento zápas o prijatie Božej zvrchovanosti je vyjadrený aj v prvom texte preloženom do staroslovienčiny: tmy nechceli prijať slovo a svetlo, ktoré stálo v základe všetkého a bez ktorého všetko zahaľuje tma. Cyril s Metodom do staroslovienčiny preložili aj modlitebné texty, aj texty najvyššej modlitby, ktorou je svätá liturgia. Tým prehľadli možnosť darovať Bohu ono symbolické kadidlo, chváliť a prosiť ho modlitbami stúpajúcimi k nebesám ako kadidlový dym, modlitbami prednášanými v materinskom jazyku. Do tohto rámca spadá aj príprava budúcich kňazov, mužov modlitby a obety, dobrých pastierov čo slovom i príkladom učia svoj ľud chváliť i prosiť Boha a ďakovať mu. A napokon, aj posledné slová, ktorými sa bratia pri svojom zomieraní obracali na Boha, boli školou modlitby pre zostávajúcich.

Ani poukaz na myrhu bolesti, sebazaprenia a obety, ktoré testujú i spečatujú hodnovernosť kresťanského života, nechýbal v skutkoch a vyučovaní svätých vierozvestov. Už samotné ich misionárske nasadenie bolo svedectvom ich obetavosti, vytvorenie hlaholiky aj prekladov svedectvom obetavej dôslednosti pri výkone svojho poslania. Dlhé cesty, odpor franského duchovenstva i Metodovo uväznenie - to všetko bolo súčasťou obety, ktorú

priniesli v záujme svojej misie medzi Slovanmi. Áno, bolesť, utrpenie a znášanie príkorí je neodmysliteľnou súčasťou našich duchovných koreňov, všetko to im dodáva pevnosť a hĺbku.

Aj na toto upriamuje našu pozornosť relikvia svätého Cyrila, časť z jeho telesnej schránky, ktorá stála v službe všetkým jeho ušľachtilým podujatiam. Je to čiastka z toho tela, ktorého ruky zapisovali prvé slovanské znaky, ktoré niesli prvé listiny s prekladmi, ktoré napokon nespočetne krát žehnali, rozhrešovali a podávali sväté prijímanie. Je to čiastka z toho tela, ktoré kráčalo všade tam, kde bolo treba napĺňať posvätné zámery, aby sa čím viacerí zasvätili Kristovi. Je to čiastka z toho tela, ktoré napokon zoslabnuté zomieralo s modlitbou veľkej oddanosti a dôvery v Boha. O tejto modlitbe zomierajúceho Konštantína Cyrila bude naše posledné, zajtrajšie rozjímanie.

Dnes sa však my pri jeho relikviách tiež modlime. Ďakujme Pánovi, že aj naši predkovia mali účasť na „Zjavení Pána“, keď ho začali chváliť vlastnou materinskou rečou. No ešte viac, že ho mohli chváliť v hĺbke srdca, z hĺbky duše. Preto sa napokon modlime slovami, ktoré zomierajúci svätý Konštantín - Cyril odriekal na smrteľnej posteli: „zveľad' Cirkev svoju množstvom, všetkých spoj do jednoty, urob nás ľuďom znamenitým, jednomyselným v pravej viere a správnom vyznávaní, vnukni nám do srdca slovo tvojho učenia“. Amen